

ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1981

ΛΕΟΝΤΕΙΟΣ ΣΧΟΛΗ
ΑΘΗΝΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ:

9 Πανελλήνιο Συνέδριο

Εκπαίδευση και Πολιτισμός στον 21ο αιώνα

13-14 Απριλίου
2024

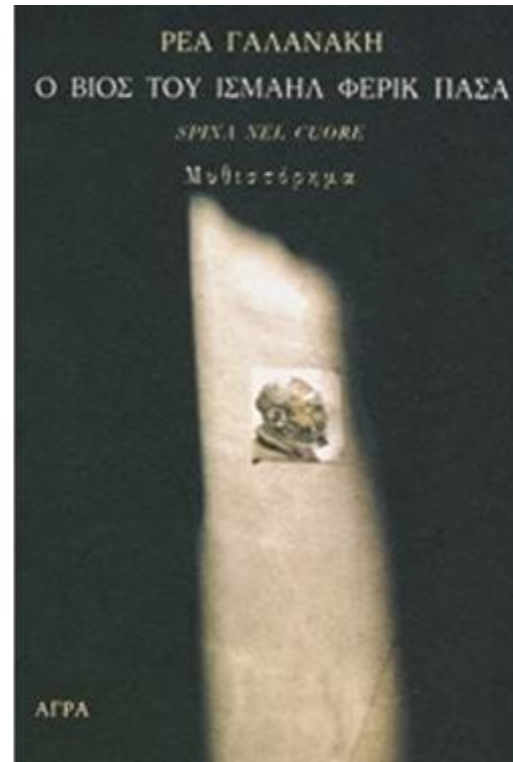
Διδασκαλία εκτενούς λογοτεχνικού κειμένου, στο πλαίσιο του νέου Προγράμματος Σπουδών: «Ο βίος του Ισμαήλ Φερικ Πασά της Ρέας Γαλανάκη
Ευγενία Τσιουπλή
evtsioupli@gmail.com

Περίληψη

Η εκπαιδευτική πρόταση βασίζεται στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών της Λογοτεχνίας στο Γενικό Λύκειο και στοχεύει στη δημιουργία μιας Αναγνωστικής Κοινότητας μέσα στη σχολική αίθουσα. Ενισχύει τα αναγνωστικά κίνητρα, συνδέει την ανάγνωση με τις προσωπικές εμπειρίες και τη γραφή, και αλληλεπιδρά με διάφορα πεδία γνώσης.

Το έργο που έχει επιλεγεί είναι «*Ο βίος του Ισμαήλ Φερικ πασά*» της Ρέας Γαλανάκη, το οποίο προσφέρει ιστορικά και κοινωνικά στοιχεία. Η διδασκαλία συνοδεύεται από ποικίλο υλικό και διάφορες δραστηριότητες που εμπλουτίζουν την κατανόηση του έργου και ενισχύουν δεξιότητες όπως η κριτική ανάγνωση και η δημιουργική γραφή. Τέλος, το έργο της Ρέας Γαλανάκη λειτουργεί ως αφετηρία για την κατανόηση της ζωής του Ισμαήλ Φερικ πασά και προσφέρει ευκαιρίες για παράλληλες αναγνώσεις που αναδεικνύουν διάφορες πτυχές της ανθρώπινης εμπειρίας.

Πρόταση Σεναρίου

- ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ
- Ενδιαφερόταν να μάθει ποια θα ήταν εκείνη η ζωή, η στηριγμένη σε μια παρόρμηση σχεδόν της τύχης. Αν και δεν του διέφυγε ότι κανείς δεν θα μπορούσε να ζήσει μιάν ιστορημένη ζωή με τον τρόπο που έχει ζήσει τη δική του.

Ταυτότητα και Σκεπτικό σεναρίου

Πραγμάτευση εκτεταμένου κειμένου

Επεξεργασία εκτενούς λογοτεχνικού κειμένου

«Ο βίος του Ισμαήλ Φερικ πασά», Ρέα Γαλανάκη

- Το πλαίσιο του νέου Αναλυτικού Προγράμματος προβλέπει, μέσω της διδασκαλίας της Λογοτεχνίας, να δημιουργηθεί, εντός της σχολικής αίθουσας ή/και να μετασηματιστεί σε Αναγνωστική Κοινότητα, η οποία να
 - Ενισχύει τα κίνητρα ανάγνωσης και οδηγεί στη διαμόρφωση και ανάπτυξη νέων κινήτρων.
 - Συνδέει την ανάγνωση με την προσωπική εμπειρία και τη γραφή.
 - Φέρνει σε επαφή τη Λογοτεχνία με ποικίλα πεδία της καθημερινής και επιστημονικής γνώσης και εμπειρίας.
 - Υποστηρίζει τη συγκρότηση γνώσεων για τη Λογοτεχνία και αναγνωστικών δεξιοτήτων και στρατηγικών, με τρόπο ανακαλυπτικό και βιωματικό.
 - Η προσωπική ανταπόκριση στα κείμενα απαιτεί και τεκμηρίωση, με την έννοια της αναγνώρισης των στοιχείων κατασκευής των κειμένων που την προκάλεσαν. Έτσι, η προσωπική ανάγνωση συμπορεύεται με την κριτική ανάγνωση των κειμένων.
 - Υποστηρίζει τον/την εκπαιδευτικό στη διάγνωση των πραγματικών μαθησιακών αναγκών των αναγνωστών και στον σχεδιασμό στοχευμένων παρεμβάσεων για την ανταπόκριση σε αυτές.

Στόχοι σεναρίου

- Οι **κύριοι σκοποί** της ανάγνωσης ολοκληρωμένου κειμένου είναι:
 - ✓ η διαμόρφωση ενεργών αναγνώστων και
 - ✓ η καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας, μέσα από ποικίλες και ενδιαφέρουσες διαδικασίες ανάγνωσης ολόκληρου κειμένου.
- Επιμέρους **στόχοι**:
- **Γνώσεις για τον κόσμο:**
Οι μαθητές και οι μαθήτριες, αναμένεται:
 - ✓ Να διαλέγονται με το κείμενο και τους συν-αναγνώστες και να λειτουργούν ως ανοικτοί και δημιουργικοί συνομιλητές στο πλαίσιο της σχολικής τάξης που εξελίσσεται σε κοινότητα αναγνώστων.
 - ✓ Να ανιχνεύουν τη σχέση του λογοτεχνικών κειμένου με την κοινωνία της εποχής τους, με τις φιλοσοφικές-ηθικές αναζητήσεις, με το ψυχολογικό υπόβαθρο των δρώντων προσώπων.
 - ✓ Να ερμηνεύουν την συμπεριφορά των προσώπων μέσα στο περιβάλλον όπου δρουν.
 - ✓ Να συνειδητοποιήσουν ότι οι καταστροφές, οι ξεριζωμοί και οι απώλειες (σε κάθε επίπεδο) είναι διαχρονικά φαινόμενα παθογένειας στις ανθρώπινες κοινωνίες.
 - ✓ Να συνειδητοποιήσουν την αξία και τον ρόλο της μνήμης στη ζωή του ανθρώπου.
-

Γνώσεις και στάσεις για τη λογοτεχνία

Οι μαθητές και οι μαθήτριες, αναμένεται:

- Να βιώσουν τη λογοτεχνική ανάγνωση ως απόλαυση, καθημερινή συνήθεια και επικοινωνία με τους συμμαθητές τους.
- Να συσχετίζουν τη στάση/συμπεριφορά των μυθοπλαστικών χαρακτήρων με το κοινωνικοϊστορικό και λογοτεχνικό πλαίσιο συγγραφής των έργων.
- Να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά του μυθιστορήματος.
- Να εντοπίζουν στο κείμενο στοιχεία αφηγηματολογίας και να εξηγούν τη λειτουργία τους.
- Να διακρίνουν τους γλωσσικούς μηχανισμούς με τους οποίους ο συγγραφέας δημιουργεί το έργο του και να αναγνωρίζουν τη λειτουργικότητά τους.
- Να κατανοούν την «ανοίκεια» γλώσσα της λογοτεχνίας, ώστε να απολαμβάνουν τη λογοτεχνική ανάγνωση.

Δεξιότητες

Οι μαθητές και οι μαθήτριες, αναμένεται:

- Να μετέχουν με συνέπεια και συνέχεια στην ανάγνωση εκτενών λογοτεχνικών έργων, αναλαμβάνοντας ατομικές ή ομαδικές εργασίες, από τις οποίες θα ενισχύονται οι αναγνωστικές εμπειρίες και οι εκφραστικές δεξιότητές τους.
- Να αναλαμβάνουν ρόλους και να μετακινούνται στη θέση των λογοτεχνικών προσώπων, ώστε να βιώνουν με ενσυναίσθηση τον κόσμο του κειμένου.
- Να δημιουργούν τα δικά τους κείμενα, αξιοποιώντας την αναγνωστική εμπειρία τους.
- Να εντάσσονται οργανικά σε ομάδες, συνεργαζόμενοι για την ερμηνεία των κειμένων, επικοινωνώντας προφορικά μεταξύ τους και διατυπώνοντας γραπτώς τα αποτελέσματα της συνεργασίας.

Επιμέρους στοιχεία

- **Προαπαιτούμενες γνώσεις:**
 - Χειρισμός ηλεκτρονικού υπολογιστή,
 - σχετική εξοικείωση με βασικά διδακτικά εργαλεία (e-class, canva, wordcloud κ.ά.),
 - γνώση δημιουργίας παρουσιάσεων.
- **Μέθοδος/ Οργάνωση:** Κειμενοκεντρική, διερευνητική, ατομικές και ομαδικές εργασίες
- **Βασικό υλικό μελέτης:**
 - το βιβλίο της Ρέας Γαλανάκη «Ο βίος του Ισμαήλ Φερικ πασά», εκδόσεις Άγρα, 1989, 2002 & εκδόσεις Καστανιώτης, 2010.
 - Παράλληλα κείμενα.
 - Συνεντεύξεις της Ρέας Γαλανάκη.
- **Υποστηρικτικό υλικό:** Αυθεντικός προφορικός λόγος, πολυμεσικό διαδικτυακό υλικό
- **Εκπαιδευτικά μέσα/ εργαλεία:**
 - Ανοιχτοί εκπαιδευτικοί πόροι
 - Εκπαιδευτικές πλατφόρμες
 - Εκπαιδευτικά λογισμικά
- **Διάρκεια:** 12-16 διδακτικές ώρες

Αναγνωστικές καταβολές

- Στόχοι:
 - Δημιουργία Αναγνωστικής Κοινότητας
 - Ενεργητική στάση προς την ανάγνωση
 - Ανάπτυξη δεξιοτήτων προφορικού λόγου/παρουσιάσεων ενός έργου
- Προκειμένου να διερευνηθούν οι αναγνωστικές καταβολές και οι αναγνωστικές προτιμήσεις των μαθητών/τριών καλό είναι να προηγηθεί ένα στάδιο (ίσως εκτενές 4-5 ωρών) στο οποίο να υπάρξουν δομημένες βιβλιοπαρουσιάσεις.
- Ζητείται να επιλέξουν ένα βιβλίο το οποίο τους άρεσε ιδιαίτερα και να το παρουσιάσουν στην ολομέλεια της τάξης, με μορφή power point, στην ολομέλεια.
- Καλούνται, κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης, να διατηρήσουν αναγνωστικό ημερολόγιο, ώστε να εξοικειωθούν με την έννοια και με τη διαδικασία.
- Επειδή ο χρόνος είναι περιορισμένος, ορθότερο θεωρείται να παρουσιάσουν, συνοπτικά, σε 5'-6' λεπτά το βιβλίο της επιλογής τους και να ανεβάσουν κατόπιν το power point και το αναγνωστικό ημερολόγιο στην κοινή διαδικτυακή πλατφόρμα, ώστε να υπάρχει πρόσβαση σε όλους.

Προαναγνωστικό στάδιο

- Είναι πιθανό οι μαθητές/τριες, όπως και οι εκπαιδευτικοί να μην έχουν την εμπειρία προσέγγισης ολοκληρωμένου βιβλίου, ενταγμένου στο πρόγραμμα σπουδών και διαχείρισης του εντός της αίθουσας.
- Θεωρείται σκόπιμο και βοηθητικό να μελετηθούν κάποιο/α κείμενο/α για την ανάγνωση και τις αναγνωστικές συμπεριφορές πριν την επαφή με το επιλεγμένο βιβλίο.
- Εάν επεξεργαστούν το ένα κείμενο στην τάξη, καλό θα ήταν το άλλο να δοθεί ως εργασία για το σπίτι.
- Εναλλακτικά: Μπορεί να διατεθεί περισσότερος χρόνος για να συζητηθούν και τα δύο κείμενα στην τάξη.
- Πριν την έναρξη του σεναρίου καλό θα ήταν να δημιουργηθεί ένα κοινό διαδικτυακό σημείο αναφοράς για το βιβλίο, το οποίο θα λειτουργεί ως αποθετήριο αλλά και ως χώρος αναστοχασμού /συζήτησης.

Αφόρμηση/ Προετοιμασία

- Ζητείται από την εκπαιδευτικό να διαβάσει κάποιος/α μαθητής/τρια, μεγαλόφωνα, την σύντομη βιογραφία της Ρέας Γαλανάκη, η οποία βρίσκεται στα «αυτιά» του εξωφύλλου.
- Ζητείται από τρεις ομάδες μαθητών να αναζητήσουν πληροφορίες για τη συγγραφέα στις διαδικτυακές πηγές:
- Εκδόσεις [Καστανιώτη](#)
- [Βιβλιονέτ](#)
- Τα βασικότερα στοιχεία της αναζήτησης τους, τα παρουσιάζουν στην ολομέλεια.
- Μοιράζονται στους μαθητές/τριες τα Φύλλα Εργασίας 3 και τους δίνονται 1-2 λεπτά ώστε να μελετήσουν τα ερωτήματα.
- Κατόπιν προβάλλονται τα 11 πρώτα λεπτά της συνέντευξης της Ρέας Γαλανάκη στον Μανώλη Πιμπλή, στην εκπομπή [Βιβλιοβούλιο](#) (το απόσπασμα για λόγους οικονομίας χρόνου, ολόκληρη η συνέντευξη καλό είναι να είναι αναρτημένη στην eclass του μαθήματος).
- Δίνεται επαρκής χρόνος για να συμπληρώσουν το Φύλλο εργασίας και να συζητηθούν οι προβληματισμοί/απορίες στην τάξη.
- **Δραστηριότητα:** Η τελευταία ερώτηση καλό θα ήταν να γραφεί -από τον καθένα/καθεμία- σε κοινό συνεργατικό έγγραφο, ώστε να δομηθεί μία πρώτη «συνέντευξη» προς τη συγγραφέα.

1ο στάδιο: Το είδος του βιβλίου – βιβλιογραφικά στοιχεία

- Οι μαθητές/τριες καλούνται να επισκεφτούν την ιστοσελίδα των Ψηφίδων του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας και να μελετήσουν τον ορισμό του Ιστορικού Μυθιστορήματος
- Στη συνέχεια ανατρέχουν, στον ίδιο ιστοχώρο, στις καταχωρήσεις για τη Ρέα Γαλανάκη και στις κριτικές για το συγκεκριμένο βιβλίο. Αν ομάδες (ή δυάδες) καλούνται να αναζητήσουν, συγκριτικά και με τους ορισμούς του Ι.Μ.:
 - Τα στοιχεία στα οποία διαφοροποιούνται τα έργα της Γαλανάκη
 - Τα στοιχεία του βιβλίου τα οποία το καθιστούν ενδιαφέρον, από πλευράς ειδολογικής (π.χ. η σημασία του χρόνου, της αφήγησης)
- **Εργασία για το σπίτι:** Τα στοιχεία που θα καταγράψουν από τις προηγούμενες δραστηριότητες μπορούν να τα συνδυάσουν με τις απόψεις της ίδιας της Γαλανάκη που δεν αποδέχεται τον όρο ιστορικό μυθιστόρημα για το έργο της αλλά περισσότερο το «μυθιστορηματικό χρονικό». Μπορούν να ανατρέξουν και στο Κείμενο 5 «*Ρέα Γαλανάκη: ο διάλογος με τους ευρωπαίους ομοτέχνους της*» επιλέγοντας τα σχετικά αποσπάσματα.
- Οι μαθητές/τριες καλούνται να επισκεφτούν τον ψηφιακό πόρο του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας «Σελιδοδείκτες» στις Ενότητες «Γραφές του Εγώ» & «[Αυτοβιογραφία](#)» και να μελετήσουν/συνοψίσουν γραπτώς, τα χαρακτηριστικά της. Εναλλακτικά ή/και παράλληλα μπορούν να αντλήσουν πληροφορίες και από την Ενότητα «Αυτοβιογραφία» του [EKEBI](#).

2ο στάδιο: Κεφάλαια Βιβλίου (ενδεικτικά, η προσέγγιση του 1^{ου} κεφαλαίου

- Καλό είναι να αφιερωθούν λίγα λεπτά, πριν την ανάγνωση του κεφαλαίου στην παρατήρηση και στον σχολιασμό της δομής του βιβλίου:
 - τρία μέρη, με τα ονόματα και τον χαρακτηρισμό τους
 - τα κεφάλαια ξεκινάνε την αρίθμηση από το ένα στα δύο πρώτα μέρη
 - το επιμύθιο και τον ρόλο τους
- Ζητείται από τους μαθητές να διαβάσουν, μεγαλόφωνα, στην τάξη το Κεφάλαιο 1. Θα μπορούσε κάθε μαθητής να διαβάζει μία παράγραφο, ή από μία νοηματική ενότητα, όπως διαμορφώνονται με τα διάκενα (έκδοση Άγρα).
- Ενθαρρύνονται να κρατήσουν σημειώσεις είτε στο αναγνωστικό ημερολόγιο είτε στο Δελτίο Ανάγνωσης του Κεφαλαίου.
- Κρίνεται σκόπιμο, η επεξεργασία του πρώτου κεφαλαίου να γίνει στην αίθουσα, ώστε να διερευνηθεί και η γλωσσική και γενικότερα η αναγνωστική ανταπόκριση των μαθητών/τριών.
- Για τα επόμενα κεφάλαια, πιθανώς, να χρειαστεί να το έχουν διαβάσει μία, τουλάχιστον, φορά στο σπίτι (για λόγους οικονομίας χρόνου).
- Μοιράζονται το Φύλλο εργασίας 4 και το Δελτίο Ανάγνωσης Κεφάλαιο 1. Αποφασίζονται ποιες εργασίες επιθυμούν να είναι ατομικές και ποιες ομαδικές, καθώς και ποιες θα ανατεθούν ως εργασίες για το σπίτι.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4 (Πλησιάζοντας το κείμενο)

- (Οι παρακάτω εργασίες μπορούν να δοθούν ατομικά ή ομαδικά)
- Καλό θα ήταν οι απαντήσεις να καταγραφούν στο προσωπικό αναγνωστικό ημερολόγιο του κάθε μαθητή/τριας ώστε να χρησιμεύσουν ως σημεία αναφοράς σε όλη τη διάρκεια της επεξεργασίας του βιβλίου.
- 1. Ο τίτλος του βιβλίου είναι: «Ο βίος του Ισμαήλ Φερικ πασά. Spina nel cuore» Καλείστε να τον σχολιάσετε:
 - a. Μορφολογικά: γλωσσικά στοιχεία, λειτουργία της γλώσσας, λογοπαίγνια, έκταση κ.ά.
 - b. Νοηματικά: απόδοση του περιεχομένου, πρόκληση του ενδιαφέροντος κ.ά.
 - c. Ποια είναι η προσωπική σας άποψη για τον τίτλο;
- 2. Το εξώφυλλο (υπάρχει η ιδιαιτερότητα των δύο εκδόσεων: Άγρα & Καστανιώτη). Καλείστε να σχολιάσετε:
 - a. Τις εικόνες που κοσμούν το εξώφυλλο
 - b. Για ποιους λόγους, πιστεύετε ότι έχουν επιλεγεί;
 - c. Το αισθητικό αποτέλεσμα, κατά τη γνώμη σας, δικαιώνει τις επιλογές;
- 3. Το οπισθόφυλλο. Καλείστε να σχολιάσετε:
 - a. Τις πληροφορίες που δίνονται, είναι οι αναμενόμενες για ένα βιβλίο του είδους του;
 - b. Μπορούν να χωριστούν σε κατηγορίες και ποιες;
 - c. Ποια είναι η προσωπική σου κριτική; Τι άλλο θα πρόσθετες;
- 4. Σε ποια πρόσωπα αφιερώνεται το βιβλίο; Τι δηλώνεται με αυτή την αφιέρωση;
- 5. Παρατηρείστε την σημείωση του βιβλίου και σχολιάστε το περιεχόμενο και τη θέση της.
- 6. Το βιβλίο περιέχει κολοφώνα. Ποιες πληροφορίες αντλούνται από αυτόν;
- **Εργασία για το σπίτι:**
- Να αναζητήσετε κάποιες ιστορικές πληροφορίες για τη ενετοκρατία στην Κρήτη οι οποίες να αιτιολογούν τον υπότιτλο «*spina nel cuore*»
- **Ασκήσεις δημιουργίας:**
- i. Παρότι ο τίτλος γράφεται στο τέλος ενός κειμένου, βασιζόμενοι στη βιογραφία και στη συνέντευξη που παρακολουθήσατε, μπορείτε να δώσετε έναν διαφορετικό τίτλο στο βιβλίο; (έχει ενδιαφέρον το αν θα διατηρήσετε τον ίδιο τίτλο ή θα τον τροποποιήσετε μετά το τέλος της ανάγνωσης).
- ii. Αν ήταν να γράψετε τη δική σας αυτοβιογραφία ποια μορφή θα είχαν τα παραπάνω στοιχεία; (τίτλος, ευχαριστίες, αφιέρωση κλπ.) Ποια/ες εικόνες θα επιλέγατε για να συνθέσουν το εξώφυλλό της;
- **Ομαδική εργασία:** Σε ομάδες των 4 – 5 ατόμων καλείστε να δημιουργήσετε ένα εναλλακτικό εξώφυλλο για το βιβλίο (διατηρώντας ή διαφοροποιώντας τις ήδη υπάρχουσες πληροφορίες).

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ «Ο βίος του Ισμαήλ Φερικ Πασά»

Κεφάλαιο 1^ο

Αυτές οι ερωτήσεις μπορούν να χρησιμεύσουν ως αφετηρία για συζητήσεις, ενθαρρύνοντας τους/τις μαθητές/τριες να σκεφτούν κριτικά για τα θέματα, τα σύμβολα και τα μοτίβα που υπάρχουν στο μυθιστόρημα.

1. Τι εννοεί ο Ισμαήλ Φερικ Πασάς όταν λέει ότι η πρώτη του ζωή τελείωσε και η δεύτερη ξεκίνησε με το διπλό κάλεσμα της μητέρας του;
2. Πώς περιγράφει τα παιδικά του χρόνια και ποια ήταν η φυσική του θέση ανάμεσα στους άνδρες;
3. Πώς περιγράφει ο Ισμαήλ τη στιγμή που είδε το οροπέδιο για πρώτη φορά ως «ξαναγεννημένος»; Τι επιτυγχάνει με αυτές τις περιγραφές;
4. Τι συμβολίζει η εικόνα των γυπών;
5. Τι βλέπει ο Ισμαήλ να συμβαίνει στο οροπέδιο και ποια είναι η σημασία του;
6. Τι συμβολίζει το «κρύο» στο κείμενο; Πώς επιδρά πάνω στον ήρωα;
7. Πώς επηρεάζει το κρύο τους άλλους χαρακτήρες του κειμένου;
8. Τι μπορεί να συμβολίζει το κρύο σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, πέρα από τα γεγονότα που περιγράφονται στο κείμενο;
9. Ποια είναι η σημασία της εισόδου στο απαγορευμένο σπήλαιο;
10. Τι συμβολίζει ο θάνατος του Χασάν Πασά;
11. Πώς αντικατοπτρίζει η αντίδραση του πρωταγωνιστή στον θάνατο του Χασάν Πασά τα δικά του συναισθήματα και εμπειρίες;
12. Ερωτήσεις για τη μητέρα του Φερικ Πασά και τον ρόλο που παίζει στην αρχή της νέας του ζωής;
13. Πώς το διπλό κάλεσμα της μητέρας του Φερικ σηματοδοτεί το τέλος της πρώτης του ζωής και την αρχή της δεύτερης;
14. Ποιος είναι ο τόνος της φωνής της μητέρας και πώς αντικατοπτρίζει τα συναισθήματά της προς τον γιο της;
15. Ποια είναι η σημασία του να συλλάβει, να γεννήσει και να μεγαλώσει τον δεύτερο γιο της η μητέρα του Φερικ;
16. Επιπλέον, θα μπορούσε να ζητηθεί από τους μαθητές να αναλύσουν τους συμβολισμούς και τα θέματα: στη φωνή της μητέρας, τον ρόλο της στη ζωή του Φερικ, όπως και την ιδέα της μητρότητας, της γέννησης και της μεταμόρφωσης.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Μπορείτε να επιλέξετε έναν από τους ακόλουθους ρόλους και να συντάξετε το κείμενο που ζητείται σε περίπου 200-250 λ.

	Ρόλος	Κοινό	Μορφή	Θέμα
1	Μητέρα του Εμμανουήλ/ Ισμαήλ	Στον εαυτό της	Σελίδα ημερολογίου	Περιγράφει τις σκέψεις και τα συναισθήματά της δέκα χρόνια μετά τα γεγονότα που περιγράφονται στο 1 ^ο Κεφάλαιο του βιβλίου.
2	Μισθοφόρος αξιωματικός στον τουρκικό στρατό	Οι ανώτεροι του στο στράτευμα	Αναφορά πεπραγμένων	Αναφέρει στους ανωτέρους του τις ενέργειες στη μάχη και την έκβασή της
3	Σπηλαιολόγος, στη σύγχρονη εποχή	Προς έναν συνεργάτη	Επιστολή	Καταγράφει τα ευρήματά του στην σπηλιά και τις σκέψεις – συναισθήματα που του δημιουργούνται
4	Σύγχρονος ταξιδιώτης στο οροπέδιο	Σε φιλική συντροφιά	Ομιλία	Περιγράφετε την ημέρα σας στο οροπέδιο, τις πληροφορίες από τον ξεναγό και τις προσωπικές σας σκέψεις και συναισθήματα.

ΔΕΛΤΙΟ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ __

Τίτλος βιβλίου: Ο βίος του Ισμαήλ Φερίκ πασά

Συγγραφέας: Ρέα Γαλανάκη

Ημερομηνίες ανάγνωσης:

Τόπος ανάγνωσης:

Εποχή στην οποία διαδραματίζεται η ιστορία:

Σελίδες...

Τόπος στον οποίο διαδραματίζεται η ιστορία:

Σελίδες...

Πρόσωπα:

Σελίδες...

Περιεχόμενο/περίληψη:

Τι με εντυπωσίασε (απόσπασμα, διάλογος, συμπεριφορά ήρωα, άλλο) και γιατί;

Σελίδες...

Άγνωστες λέξεις ή φράσεις:

1.

Σελίδες...

2.

Λέξεις ή φράσεις που μου άρεσαν:

1.

Σελίδες...

2.

Παίρνω συνέντευξη από τον ήρωα/την ηρωίδα..... και τον/την ρωτώ:

1.

2.

Δίνω μία άλλη αρχή στο Κεφάλαιο:

Δίνω ένα άλλο τέλος στο Κεφάλαιο:

Πώς θα αντιδρούσα αν ήμουν στη θέση του ήρωα _____;

Ποια τα συναισθήματά μου από την ανάγνωση του Κεφαλαίου__

Τελευταίο στάδιο: Αξιολόγηση – Αναστοχασμός Εκπαιδευτικού

Αυτοαξιολογείται κρατώντας σημειώσεις (π.χ. σε προσωπικό ημερολόγιο) πριν, κατά και μετά την υλοποίηση του διδακτικού σεναρίου, σχετικά με:

- την επίτευξη των στόχων του/της (με γνώμονα τους γενικούς σκοπούς και τους στόχους του Προγράμματος Σπουδών για τη συγκεκριμένη τάξη)
- την αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων που επέλεξε και σχεδίασε: είδος, ποικιλία, βαθμός ευκολίας/δυσκολίας (π.χ. ενεργοποίησαν το ενδιαφέρον και αξιοποίησαν τις δυνατότητες όλων των μαθητών/μαθητριών;), ένταξη στη διδακτική ροή για την εξασφάλιση αλληλουχίας
- τη χρήση των κατάλληλων εκπαιδευτικών μεθόδων, πρακτικών, τεχνικών και τρόπων οργάνωσης για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων (π.χ. συμμετοχική/ ενεργητική, διερευνητική, ανακαλυπτική μέθοδος, ομαδοσυνεργατικές δράσεις/ ατομικές εργασίες)
- τη διαχείριση του χρόνου έτσι ώστε να εκπονηθούν αποτελεσματικά οι δραστηριότητες
- τη σαφήνεια των οδηγιών
- την ενθάρρυνση και τη διασφάλιση της συμμετοχής όλων των μαθητών/μαθητριών, την ενδυνάμωση της συνεργασίας τους
- τη δημιουργία συνθηκών διαφοροποίησης των ενεργειών του/της σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες των μαθητών/μαθητριών

Τελευταίο στάδιο: Αξιολόγηση – Αναστοχασμός Μαθητών/τριών

Οι μαθητές/μαθήτριες:

- αξιολογούνται από τον/την εκπαιδευτικό (με σαφή και γνωστά στους μαθητές/μαθήτριες κριτήρια αξιολόγησης)
- **σε ατομικό επίπεδο:**
 - αξιολογείται η συμμετοχή (στον διάλογο, στις ερωτήσεις και απαντήσεις των μαθητών/μαθητριών)
- **σε ομαδικό επίπεδο:**
 - αξιολογείται το τελικό προϊόν/ η εργασία που υποβάλλει κάθε ομάδα
 - αυτοαξιολογούνται (έχοντας στη διάθεσή τους σαφή κριτήρια για την αξιολόγησή τους, όπως το επίπεδο συνεργασίας, η προσωπική συνεισφορά κτλ.)

Ενδεικτικά κριτήρια αξιολόγησης από τον/την εκπαιδευτικό (ανάλογα με το είδος της ζητούμενης δραστηριότητας)

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ				
	Καθόλου	Μέτρια	Καλά	Πολύ καλά	Άριστα
Συμμετοχή στο μάθημα/ ενδιαφέρον					
Ανταπόκριση του/της μαθητή/τριας στα ερωτήματα /ερεθίσματα του κειμένου					
Τεκμηρίωση των απόψεών του/της με βάση το κείμενο /αξιοποίηση γνώσεων για τη Ν. Γλώσσα					
Πρωτοτυπία και δημιουργικότητα/ άρθρωση προσωπικού λόγου					
Συνοχή/ ορθή γλωσσική έκφραση					
Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων					
Συνεργασία μελών ομάδας					
Συγκέντρωση πληροφοριών, οργάνωση δεδομένων					
Παρουσίαση στην ολομέλεια					
Πρόοδος στην επίδοση του/της μαθητή/-τριας					

Ενδεικτικά κριτήρια αυτοαξιολόγησης μαθητή/-τριας (στο τέλος κάθε ενότητας/ομαδικής δραστηριότητας)

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗ				
	Καθόλου	Μέτρια	Καλά	Πολύ καλά	Άριστα
Συμμετείχα ενεργά κατά τη διάρκεια του μαθήματος;					
Εξέφρασα τις απορίες μου για κάτι που δεν κατανόησα;					
Ανέπτυξα πρωτοβουλίες κατά τη διάρκεια του μαθήματος/της ομαδικής δραστηριότητας;					
Αξιοποίησα τις γνώσεις μου για τη Γλώσσα στην ατομική εργασία/ομαδική δραστηριότητα;					
Αξιοποίησα στοιχεία των κειμένων αναφοράς στην εργασία μου;					
Μπορώ να αναδιηγηθώ το περιεχόμενο των κειμένων που μελετήσαμε;					
Μπορώ να εντοπίσω το βασικό θέμα/τα θέματα του κειμένου που μελετήσαμε;					
Είμαι ικανοποιημένος/η από τη συμμετοχή μου στον διάλογο/Συνέβαλα ικανοποιητικά στην ομαδική δραστηριότητα;					
Ένα δυνατό σημείο στη δουλειά μου είναι:					
Πρέπει να εργαστώ περισσότερο πάνω σε/Αυτό που με προβληματίζει ακόμα είναι:					
Αυτό που μου άρεσε/με ενδιέφερε περισσότερο στην ενότητα που ολοκληρώσαμε/στην εργασία που κάναμε (ατομική/ομαδική) είναι:					

Αναφορές

- Beaton , R. (1996). *Εισαγωγή στη νεότερη λογοτεχνία. Ποίηση και Πεζογραφία 1821-1992*. (Ε. Ζούργου, & Μ. Σπανάκη, Μεταφρ.) Αθήνα: Νεφέλη. Ανάκτηση 2 3, 2023, από <http://www.potheg.gr/ProjectDetails.aspx?Id=1168&lan=1>
- Γαβριλάκη, Ε. (2021, 08 04). Ισμαήλ Φερικ Πασάς. Ανάκτηση 02 13, 2023, από https://www.youtube.com/watch?v=IdNYzi2mJaY&ab_channel=SupremeCouncil33oforGreeceAASR
- Γαλανάκη , Ρ. (2017, 02 10). Συνέντευξη Ρέας Γαλανάκη. *propaganda.gr*. (Ι. Κλεφτόγιαννη, Δημοσιογράφος) Ανάκτηση 2 4, 2023, από <https://propaganda.gr/art/rea-galanaki-interview/>
- Γαλανάκη, Ρ. (1989). Κεφάλαιο Πρώτο: Ο βίος του Ισμαήλ Φερικ πασά. Στο *Ο βίος του Ισμαήλ Φερικ πασά* (σσ. 13-19). Αθήνα: Άγρα. Ανάκτηση 2 3, 2023, από <http://www.potheg.gr/ProjectDetails.aspx?Id=1153&lan=1>
- Γαλανάκη, Ρ. (2011). Στην ουτοπία της Ιθάκης Πηγή: *Protagon.gr*. Στο *Από τη ζωή στη λογοτεχνία Πηγή: Protagon.gr* (σσ. 11-20). Αθήνα: Καστανιώτης. Ανάκτηση 2 3, 2023, από <https://www.protagon.gr/epikairotita/politismos/prodimosiefsi-apo-ti-zwi-sti-logotexnia-rea-galanaki-kastaniwtis-685700000>
- Γαμβρού, Ε. (2023, 1 20). *Λέσχες ανάγνωσης: Η κοινωνική διάσταση της ανάγνωσης*. Ανάκτηση από Ο αναγνώστης: <https://www.oanagnostis.gr/%CE%BB%CE%AD%CF%83%CF%87%CE%B5%CF%82-%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CE%B3%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%B7-%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B4%CE%B9%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83/>
- Γιαννακόπουλος, Χ. (2022, 03). Γιατί διαβάζει ο Χάρολντ Μπλουμ. *Χάρτης*. Ανάκτηση 01 20, 2023, από https://www.hartismag.gr/hartis-39/klimakes/ghiati-diavazei-o-kharolnt-mploim?fbclid=IwAR2SDrs1Yzh2pLNVLs5BnCzGko_TjXr6tmxHE4UeRgtllsJ2sCQZGYjn-wps#
- ΕΚΕΒΙ. (2022, 1 26). *Γραμματολογικά*. Ανάκτηση από ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΒΛΙΟΥ: <http://www.ekebi.gr/Fakeloi/makrygiannis/grammat.htm>
- Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. (2015-2020). *Σελιδοδείκτες. Πολυμεσικός οδηγός για τη λογοτεχνία και την ανάγνωση*. Ανάκτηση 1 26, 2022, από Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας: <https://selidodeiktes.greek-language.gr/>
- Μαρωνίτης, Δ. (1992). Ο βίος του Ισμαήλ Φερικ πασά, Σημειώσεις. *Διαβάζω*(291), σσ. 46-50. Ανάκτηση 2 3, 2023, από https://issuu.com/diavazo.gr/docs/aa255_issue_291
- Ομάδα Εργασίας. (2012). *Γαλανάκη Ρέα*. Ανάκτηση 2 13, 2023, από Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα: https://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/literature_history/search.html?details=25
- Ομάδα Εργασίας. (2012). *Ιστορικό μυθιστόρημα*. Ανάκτηση 2 13, 2023, από Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα: https://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/education/literature_history/search.html?details=97
- Ομάδα Εργασίας. (2021). *Νεοελληνική Γλώσσα, Λύκειο. Οδηγός Εκπαιδευτικού*. Αθήνα: ΙΕΠ.
- Τσούπρου, Σ. (χ.χ.). *Ρέα Γαλανάκη:ο διάλογος με τους ευρωπαίους ομοτέχνους της*. Ανάκτηση 2 13, 2023, από Ο αναγνώστης: <https://www.oanagnostis.gr/%CF%81%CE%AD%CE%B1-%CE%B3%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CE%BA%CE%B7%CE%BF-%CE%B4%CE%B9%CE%AC%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%82-%CE%BC%CE%B5-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1/>
- Χρυσανθόπουλος, Μ., Βασιλειάδης, Β., Δεληβοριά, Γ., & Τικτοπούλου, Κ. (2015). *Αυτοβιογραφία: μεταξύ Ιστορίας και Λογοτεχνίας στον 19ο αιώνα*. Ελληνικά Ακαδημαϊκά Συγγράμματα και Βοηθήματα.

Σας ευχαριστώ